

Подмярка 6.3

„Стартова помощ за развитието на малки стопанства“

Иван ВЪЛКОВ

Експерт „Европейски програми“

Агробизнес Консултинг ЕООД

Съгласно индикативния график на Министерство на земеделието и храните (МЗХ) в края на месец април/началото на май се очаква първия прием по подмярка 6.3 „Стартова помощ за развитието на малки стопанства“. Чрез подмярката ще се подпомагат проекти, допринасящи за икономическо развитие и укрепване на малките земеделски стопанства, за подобряване опазването на околната среда, за ускоряване на модернизацията и технологично им обновление и пр.

Финансовата помощ е безвъзмездна и се предоставя за устойчиво развитие и растеж на малките земеделски стопанства. Не се предоставя финансова помощ за дейности, свързани с производството на тютюн и на стопанства, които продължават да отглеждат тютюн след края на стопанската година, в която е сключен договорът подпомагане с ДФЗ.

За изготвяне на бизнес план (БП) и заявление за подпомагане по подмярка 6.3 кандидатите ще могат да ползват безплатни консултантски услуги от Национална служба за съвети в земеделието (НССЗ), предоставени под формата на консултантски пакети по подмярка 2.1.2. „Консултантски услуги за малки земеделски стопанства“ от ПРСР 2014-2020. МЗХ предвижда първо да бъде издадена наредбата по подмярка 2.1.2. и след това наредбата по подмярка 6.3., за да могат кандидатите по подмярка 6.3. да се възползват от безплатния пакет. Бенефициентите по подмярка 6.3. трябва много добре да са запознати с всички срокове, задължения и изисквания, на които трябва да отговорят както при кандидатстване, така и при изпълнението на проекти си, тъй като контролът от страна на ДФЗ е завишен.

Изисквания към кандидатите

Допустими за подпомагане са кандидати, които са физически лица (ФЛ) навършили 18 години; еднолични търговци (ЕТ), ЕООД или ООД, регистрирани по Търговския закон. Към датата на подаване на заявлението за подпомагане кандидатите трябва да:

1. са регистрирани като земеделски стопани по реда на Наредба № 3 от 1999 г.

2. са получили от земеделски дейности най-малко 33 % от общите си приходи/доходи за предходната финансова година;
 3. имат икономически размер на стопанството в СПО от 2 000 до 7 999 евро;
 4. са собственици, наематели и/или арендатори на цялата налична в земеделското стопанство земя;
 5. са собственици и/или наематели на животновъдните обекти, сгради и помещения, използвани за животновъдната дейност, в случай че развиват такава;
 6. са микропредприятия или малки предприятия по смисъла на чл. 3, ал. 2 и 3 от Закона за малките и средните предприятия;
 7. не са одобрени за подпомагане по подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“ и подмярка 4.2. „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“;
 8. не са сключвали договор за отпускане на финансова помощ по мярка „Създаване на стопанства на млади фермери“ по ПРСР 2007-2013г.;
 9. не им е издавана заповед за одобрение за подпомагане по мярка „Подпомагане на полупазарни стопанства в процес на реструктуриране“ от ПРСР 2007 - 2013 г. за последните пет години от датата на подаване на заявление за подпомагане по подмярка 6.3.;
 10. не са одобрени за подпомагане по подмярка 6.1 „Стартова помощ за млади земеделски стопани“.
- Изискванията по т. 7, 8, 9 и 10 се прилагат и за съпруга/съпругата на кандидата ФЛ, на собственика на предприятието на кандидата ЕТ, както и на собственика/собствениците на капитала на юридическо лице (ЮЛ).
- „Доход от земеделска дейност за преходната календарна година“ е този от дейността за производство на

„Малко земеделско стопанство“ - стопанство с икономически размер в СПО от 2 000 до 7 999 евро и регистриран като земеделски стопанин.

непреработени земеделски продукти и на преработени продукти в резултат на преработка на собствени земеделски продукти, в т.ч. получено финансиране по ПРСР 2007-2013г., ПРСР 2014-2020г., схемите за директни плащания, национална програма за пчеларство, национална програма за лозаро-винарския сектор и др. националните схеми, директно свързани със земеделските дейности на кандидата

За ЕТ, които са регистрирани през годината на кандидатстване в Търговския регистър и като земеделски производители по реда на Наредба №3 от 1999 г. се признават обстоятелствата като ФЛ.

Договорите за наем и/или аренда по включени при определяне на изискуемия минимален СПО от 2000 евро, трябва да са влезли в сила към датата на подаване на заявлението за подпомагане и да са с минимален срок на действие 5 години от дата на подаване на заявлението за подпомагане по б.3.

Кандидатите по мярката трябва подробно да се запознаят с детайлите за изпълнение на условието за СПО от 2 000 до 7 999 евро, когато съпругът/съпругата на кандидата ФЛ има отделно земеделско стопанство или когато кандидатът ФЛ/ЕООД/ООД притежава мажоритарен дял в ЮЛ с отделно земеделско стопанство.

Финансови условия

Общо подпомагането за един кандидат е не повече от левовата равностойност на 15 000 евро. Плащанията се извършват на два етапа: първи- в размер на 10 000 евро и след одобрение и сключване на договор с ДФЗ, втори- 5 000 евро след проверка за точно изпълнение на БП. Срокът за изпълнение на БП се определя в договора за предоставяне на финансовата помощ в съответствие със заложената в БП крайна дата на периода за проверка. Финансовата помощ се предоставя за максимален срок 5 години при условие, че представеният към заявлението за подпомагане БП е изпълнен коректно. В проекта на наредба за прилагане на подмярка б.3. е въведена следната дефиниция:

„Коректно изпълнение на бизнес плана“ е изпълнение (в количествено, качествено и времево отношение) на всяка

една от следните дейности:

- а) изпълнение най-късно до крайната дата на периода за проверка на изпълнението на БП на всички заложен специфични цели и резултати;
- б) изпълнение най-късно до крайната дата на периода на проверка изпълнението на БП на всички дейности и инвестиции в дълготрайни материални и нематериални активи;
- в) придобиване на знания по основните проблеми по опазване компонентите на околната среда в земеделския сектор;
- г) изпълнение на производствената програма на стопанството към крайната дата на периода на проверка изпълнението на БП по отношение на заложените култури и животни.

Изисквания към проектите

Дейностите по проекта трябва да се осъществят на територията на Република България и:

- кандидатите представят БП по образец за максимален период от 5 години;
- в срок до 9 месеца от датата на договора с ДФЗ трябва да започне изпълнението на БП;
- БП трябва да доказва жизнеспособността на стопанството за периода на БП и най-късно до изтичане на посочената в БП крайна дата на период за проверка на неговото изпълнение увеличаване на икономическия размер на стопанството спрямо първоначалния размер с най-малко левовата равностойност на 2 000 евро, измерен в СПО и/или увеличаване на обработваемата площ в стопанството с най-малко 20 % от площта със съответния вид култура спрямо датата на кандидатстване (само за изцяло растениевъдни стопанства и/или увеличаване броя на отглежданите животни (всеки един вид от тях) с най-малко 20 % спрямо животните към датата на кандидатстване (само за изцяло животновъдни стопанства) и/или увеличаване на обработваемата площ в стопанството с най-малко 20 % от площта

Кандидатите подмярка 2.1.2. „Консултантски услуги за малки земеделски стопанства“ от ПРСР 2014-2020 също трябва да са получили най-малко 33 % от общия доход за предходната година от земеделска дейност

Таблица 1. Списък на специфични за стопанството резултати

№ цел резултат	Вид	Измерим резултат/Документ за съответствие и изпълнение
		към периода на проверка изпълнението на бизнес плана
А	Б	В
1	Създадени нови трайни насаждения, ягодоплодни и лозя, включително винени мин 2 дка	Документи, доказващи създаването на 2 дка насаждения
2	Подобрен сграден фонд чрез закупуване на сгради, извършване на строителство, реконструкция и/или ремонт на сгради, пряко свързани с дейността на стопанството мин 2 000 евро	Документи, доказващи разходи за левовата равностойност на 2 евро
3	Подобряване на механизацията на стопанството чрез закупуване на селскостопанска техника, машини, съоръжения и оборудване за нуждите на земеделското стопанство мин 2 000 евро	Документи, доказващи разходи за левовата равностойност на 2 евро
4	Отглеждане на застрашени сортове земеделски култури и/или изчезващи породи животни в стопанството - 1 сорт култура и/или 1 порода съгласно изискванията на Приложение № 8 към чл. 25 и Приложение № 9 към чл. 41 от НАРЕДБА № 7 от 24 февруари 2015 г. за прилагане на мярка 10 „Агроекология и климат“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г., сформиращи минимум 1 000 евро СПО	Документи, доказващи съответствието на сортовете и видовете и документи доказващи направени разходи за левовата равностойност на минимум 1 000 евро.
5	Преминаване към биологично производство	Договор за контрол по смисъла на чл. 18, ал. 3 от Закона за прилагане на Общите организации на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗПООПЗПЕС) с контролиращо лице, получило разрешение от министъра на земеделието и храните за осъществяване на контрол за спазване правилата на биологичното производство по реда на чл. 19 и 20 ЗПООПЗПЕС, заедно с документ удостоверяващ, че е проведена най-малко първа инспекция, или копие от сертификат от контролиращо лице, удостоверяващ, че кандидатът е производител на продукт/и, сертифициран/и като биологичен/и
6	Създаване на допълнителна заетост в стопанството	Документи, доказващи осигуряването на едно ново работно място
7	Завършен курс от 150 часа в областта на селското стопанство или завършено обучение от 150 часа от професия от професионално направление с код 621 „Растениевъдство и животновъдство“ или с код 3451203 „Земеделско стопанство“ или професионално направление с код 640 „Ветеринарна медицина“	Документ, доказващ завършването на курс или обучение на ползвателя
8	Участие в призната група и/или организация на производители	Документи, доказващи участието на ползвателя в призната група и/или организация на производители

със съответния вид култура спрямо датата на кандидатстване и увеличаване броя на отглежданите животни (всеки един вид от тях) с най-малко 20 % спрямо животните към датата на кандидатстване (за смесени стопанства);

- най-късно до изтичане на посочената в БП крайна дата на период за проверка на неговото изпълнение достигане на съответствие със приложимите Стандарти на Общността по отношение на съответните ветеринарни и фитосанитарни изисквания, хуманното отношение към животните, опазването на околната среда, хигиената, сигурността и безопасните условия на труд;
- поемане на ангажимент не по-късно от подаване на заявка за второ плащане да бъде преминато обучение, включващо минимум 18 учебни часа по основните проблеми на опазване на околната среда в земеделието (предвидено е изключение за кандидати със съответно образование или получили консултантски пакет по подмярка 2.1.2.);
- постигане на поне един специфичен за стопанството резултат (виж таблица 1)
- БП трябва да показва, че кандидатът ще поддържа размер на стопанството не по-малък от размера, с който е кандидатствал и е бил одобрен, и подписан договор за подпомагане, измерен в СПО, за периода от датата на подаване на заявлението за подпомагане до осъществяване на планираното увеличение;
- БП трябва да съдържа описание на периодите от съответната стопанска година, в която кандидатът планира да извърши засаждане/засяване на земеделските култури за целия период на изпълнението му, както и информация за минималния брой на растенията на единица площ за овощни видове, лозя, многогодишни етерично-маслени култури (в т.ч. маслодайна роза, лавандула и мента), маточници и разсадници за трайни насаждения и декоративни култури (предвидена е процедура при промяна).
- Видовете дейности и/или инвестиции в ДМА и нематериални активи, включени в БП трябва да съответстват на конкретната дейност на стопанството;
- БП задължително включва поне една инвестиция в ДМА и/или нематериални активи.

Приоритети, критерии за подбор и точки

Приоритет по подмярка 6.3. и тежестта на критериите за подбор се преценява към датата на подаване на заявлението за подпомагане и съобразно приложените към него документи и заявени данни. Допустими за подпомагане ще са проекти, които при оценяването са получили най-малко 10 точки по следните критерии:

1. Проекти, които се изпълняват в сектор „Животновъдство”, „Плодове и зеленчуци” и «Етерично - маслени култури» - максимален брой точки 28
- Кандидати към момента на подаване на заявлението за подпомагане трябва да имат регистрирани животновъдни обекти за едри и/или дребни преживни животни, свине или пчели и/или да отглеждат култури от сектор

- „Плодове и зеленчуци” и «Етерично - маслени култури»
2. Проекти на кандидати, чиито стопанства са сертифицирани за биологично производство на земеделски продукти и храни по Регламент на Съвета (ЕО) № 834/2007- максимален брой точки 8
 3. Проекти на земеделски стопанства в планински райони- максимален брой точки 10
- По приоритет 3 точки могат да получат проекти на кандидати, чиито земеделски стопанства/животновъден обект/обекти и използваните земеделски площи/ изцяло са разположени в планински район съгласно Наредба за определяне на критериите за необлагодетелстваните райони.
- Максималния брой точки, които би могъл да получи проект по подмярка 6.3. са 46.

Изплащане на финансовата помощ и контрол

В срок до 2 месеца от датата на сключване на договора с ДФЗ се извършва първото плащане. РА прекратява едностранно и без предизвестие сключения договор, когато при проверка се установи, че:

- ползвателят не е засял/засади културите след изтичане на посочените в БП срокове и/или площта и/или видът на засетите/засадените култури водят до несъответствие с изискването за СПО;
- ползвателят не е засял/засади културите след изтичане на посочените в БП срокове и/или площта и/или видът на засетите/засадените култури водят до намаляване на точките по критериите за подбор и заявлението за подпомагане попада извън класираните допустими проекти.

През целия период от сключване на договора с ДФЗ до изтичане на срока за подаване на заявка за второ плащане, РА има право да извършва проверки, вкл. и проверка/ посещение на място, с цел да установи фактическо съответствие на представения от ползвателя БП и заложените в него данни и показатели с действителните такива. РА изисква връщане на полученото от ползвателя първо плащане и не му дължи второто, когато при проверките се установени неспазване на някое от изискванията и/или задълженията на ползвателя по договора с ДФЗ.

Срокът за подаване на заявката за второ плащане се посочва от кандидата в заявлението за подпомагане и трябва да бъде не по-рано от 18 месеца и не по-късно от 4 години и 6 месеца от датата на подаване на заявлението за подпомагане.

Бенефициентът няма право да получи второто плащане и дължи връщане на полученото първо по договора с ДФЗ заедно със законната лихва към него, изчислена за период, посочен в договора, когато:

- не е подал в срок окомплектована заявка за второ плащане или не е представил в срок документи и информация по т.нар. „десетдневка“;
- БП не е изпълнен точно, вкл. и когато не е изпълнен в срока, посочен в договора;
- не е постигнал увеличаване на икономическия размер на стопанството;
- не е преминало обучение;
- отглежда тютюн след края на текущата стопанска год. спрямо датата на договора с ДФЗ;
- е създал изкуствени условия с оглед получаване на предимство по подмярката;
- проектът му е бил оценен съгласно критерия за подбор за „биологично производство“ и не е представил на РА копие от договор за контролиращо лице;
- ползвателят не е поддържа съответствие с всеки от критериите, по които проектът му е бил оценен и одобрен;
- не е започнал изпълнението на БП в срок от 9 месеца от подписване на договора с ДФЗ;
- не е спазил заложените в БП срокове, в които е предвидил да извърши засаждане/засяване на земеделските култури през всички години от изпълнението на БП;
- възпрепятства и/или осуетява извършването на проверка/посещение на място, извършвана от РА или от МЗХ, Сметната палата, ЕК и Европейската сметна палата и Европейската служба за борба с измамите;

Условия за изпълнение на дейностите по проект

Периодът за изпълнение на БП е до 5 години, считано от датата на сключване на договора с ДФЗ. В срок до изти-

Не се счита изпълнено условието за СПО от 2 000 до 7 999 евро, когато съпругът/съпругата на кандидата физическо лице има отделно земеделско стопанство и общият сбор на СПО надвишава 7 999 евро.

чане на 5-те години ползвателят на помощта е длъжен да:
-води всички финансови операции, свързани с извършваната от него земеделска дейност, отделно в счетоводната си система или като използва счетоводни сметки с подходящи номера, съгласно изискванията на Закона за счетоводството.

- регистрира ежегодно земеделската земя, която е участвала при изчисляване на икономическия размер на стопанството му, измерен в СПО, за който е получил второто плащане по договора с ДФЗ (с изключение на оранжерии, гъбарници и разсадници) в ИСАК;
- уведомява РА при промяна на декларираните данни за контакт, както и за всички обстоятелства от значение за изпълнение на нормативните и договорните му задължения;
- да не отчуждава и да не преотстъпва ползването на посочените в БП ДМА и нематериални активи, както и да ги използва съобразно предназначението им по БП;
- не преустановява осъществяваната от него земеделска дейност поради други причини освен изменящите се сезонни условия за производство;
- поддържа актуална регистрация като земеделски стопанин по Наредба № 3 от 1999 и да се осигурява като земеделски стопанин (в случаите, когато ползвателят е ФЛ или ЕТ се осигурява като земеделски стопани съгласно Кодекс за социално осигуряване);
- съхранява документи (фактури, бележки, протоколи и др.), удостоверяващи реализацията на цялата произведената продукция и да отразява получените приходи в счетоводните си документи и подаваната от него годишна данъчна декларация;
- поддържа съответствие с всеки от критериите, по които проектът му е бил оценен;
- поддържа икономическия размер в СПО (за който е получил второто плащане) за периода от подаване на заявката за второ плащане до изтичане на пет години, като отглежда видовете култури и/или животни и спазва сроковете за засяване/засаждане на културите, посочени в заявлението за подпомагане и договора с ДФЗ.
- да уведомява писмено РА за промяната в заложените срокове за засяване/засаждане на земеделските култури;
- да стопанисва с регистрирано правно основание цялата налична в стопанството земя.

По подмярка 2.1.2. „Консултантски услуги за малки земеделски стопанства“ ще бъде предоставен бърз и лесен достъп на дребните стопани до качествени услуги за повишаване на квалификацията, управленските умения, жизнеспособността, знанията за опазване на околната среда и пр. НССЗ е единственият бенефициент по подмярка 2.1.2., който ще предоставя безплатно на малките земеделски стопанства следните консултантски пакети: Всичко за възможностите, които дава подмярка 2.1.2, може да четете в сайта agrozona.bg.

Забележка: Настоящият материал е подготвен на база проектонаредба на МЗХ за прилагане на подмярка 6.3. Към момента на съставяне на публикацията тече обществено обсъждане на нормативната база, поради което е възможно да настъпи промяна в гореизложената информация.